

Terra de fang

JUNY n.73

REVISTA DE MARRATXÍ

REPORTATGE:
150 ANYS DEL
TREN A MARRATXÍ

Reportaje:
150 años del
tren en Marratxí

CATA COLL
PREGONERA DE LES FESTES
DE SANT MARÇAL 2025

Cata Coll
Pregonera de las Fiestas
de Sant Marçal 2025

GEN J
EDUCACIÓ AMBIENTAL
EN ACCIÓ

GEN J
Educación ambiental
en acción

**CONEIX LES
ASSOCIACIONS**
ASSOCIACIÓ GASTRÒNOMICA
DE MARRATXÍ

**Conoce las
asociaciones**
Asociación Gastronómica
de Marratxí

MTXI

ACTUALITAT MULTIMÈDIA LOCAL

www

You
Tube

Redacció
Redacción
Alberto Fraile
Ana Serra
Maria Antònia Pol

Maquetació i disseny gràfic
Maquetación y diseño gráfico
Paula Tomàs

Fotografia
Fotografía
Joan Arbós
Paula Tomàs

Edició i producció
Edición y producción
Deacorde
C/ Gran Via Asima, 2, 10
07009 Palma, Illes Balears
Spain
T +34 971781042
T +34 668861972
info@deacorde.com

Impressió
Impresión
GraficArt Imprinta

Coordinació
Coordinación
Ajuntament de Marratxí
C/ Olesa 66, Sa Cabaneta

4

Ressò / Eco

Polícia / Habitatge / Cultura / Medi
Ambient / Porta a Porta / Educació

Polícia / Vivienda / Cultura / Medio
Ambiente / Puerta a Puerta / Educación

8

Reportatge/Reportaje

» 150 anys del tren a Marratxí
» 150 años del tren en Marratxí

14

Mirades/Miradas

» Cata Coll. Pregonera 2025
» Cata Coll. Pregonera 2025

20

GEN J

» Educació ambiental en acció
» Educación ambiental en acción

22

Associacions/Asociaciones

» Associació Gastronòmica
de Marratxí
» Asociación Gastronómica de
Marratxí

POLICIA

Fi de curs amb la 20a Diada d'Educació Viària

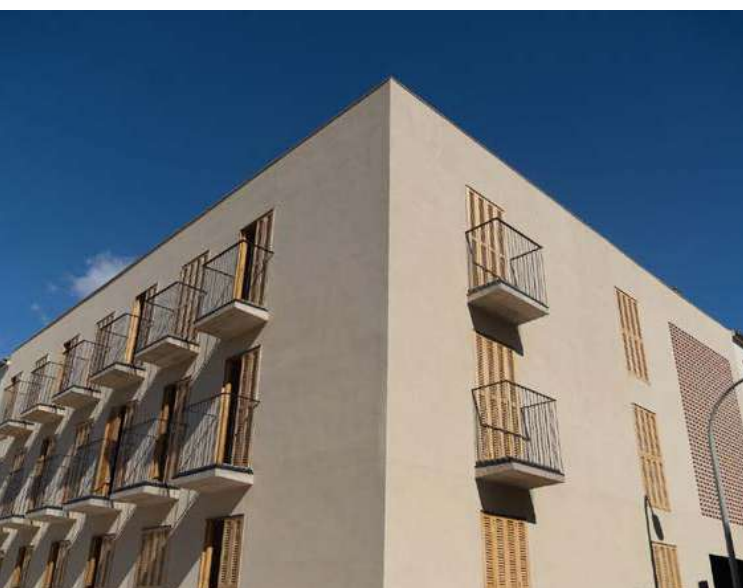
Més de 700 escolars varen participar en aquesta jornada lúdica i educativa que va posar punt final al Programa d'Educació Viària 2024-2025. Els alumnes varen interactuar amb cossos de seguretat i vehicles d'emergència per adquirir hàbits responsables des de les primeres etapes escolars.

POLICÍA

Fin de curso con la 20ª Diada de Educación Vial

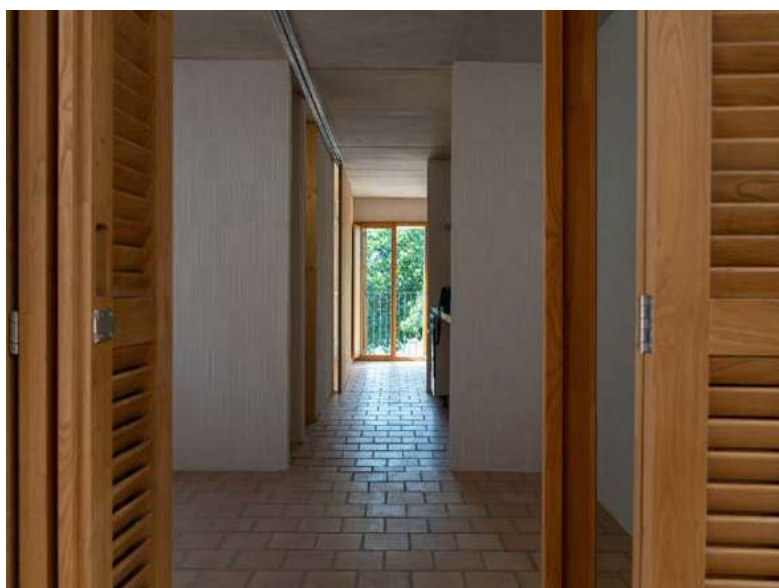
Más de 700 escolares participaron en esta jornada lúdica y educativa que cerró el Programa de Educación Vial 2024-2025. Los alumnos interactuaron con cuerpos de seguridad y vehículos de emergencia para adquirir hábitos responsables desde las primeras etapas escolares.

HABITATGE

Marratxí cedeix sòl a l'IBAVI per construir nous habitatges públics a Sa Cabana

El ple municipal va aprovar la cessió de dos solars a l'IBAVI per edificar 44 habitatges de protecció oficial. L'actuació s'emmarca en l'estratègia de l'Ajuntament per garantir l'accés a un habitatge digne i ampliar l'oferta residencial al municipi.

VIVIENDA

Marratxí cede suelo al IBAVI para 44 nuevas viviendas públicas en Sa Cabana

El pleno municipal aprobó la cesión de dos solares al IBAVI para construir 44 VPO. La actuación forma parte de la estrategia del Ayuntamiento para garantizar el acceso a una vivienda digna y ampliar la oferta habitacional en el municipio.

EDUCACIÓ

L'ampliació de l'IES Sant Marçal estarà llesta el setembre de 2026

L'Ajuntament i el Govern han col·locat la primera pedra del nou edifici, que duplicarà la capacitat del centre. Amb una inversió superior als 6 milions d'euros, l'ampliació respon a una demanda històrica i dotarà el municipi d'espais moderns i adequats a les necessitats educatives.

EDUCACIÓN

La ampliación del IES Sant Marçal estará lista en septiembre de 2026

El Ajuntament y el Govern han colocado la primera piedra del nuevo edificio, que duplicará la capacidad del centro. Con más de 6 millones de inversión, la ampliación responde a una demanda histórica y dotará al municipio de espacios modernos y adecuados a las necesidades educativas.

CULTURA

Èxit de "Variat de bogeries i rialles"

L'espectacle de teatre terapèutic va omplir l'auditori de La Salle amb 200 assistents. La proposta, impulsada per l'Àrea de Salut, promou l'expressió artística i el benestar emocional. A la representació, basada en la improvisació i la creació col·lectiva, hi varen participar 23 intèrprets.

CULTURA

Éxito de "Variat de bogeries i rialles"

El espectáculo de teatro terapéutico llenó el auditorio de La Salle con 200 asistentes. La propuesta, impulsada por el Área de Salud, fomenta la expresión artística y el bienestar emocional. En la representación, basada en la improvisación y la creación colectiva, participaron 23 intérpretes.

CULTURA

La Fira BaleArt es va presentar a Can Bernadí

El Govern va presentar la nova edició de la Fira d'Artesania de les Illes Balears a l'emblemàtica ollereria Can Bernadí de Pòrtol. Marratxí hi va tenir una destacada participació artesana, de manera que reafirma el seu paper com a referent viu de la tradició ceramista i creativa de Mallorca.

CULTURA

La Fira BaleArt se presentó en Can Bernadí

El Govern presentó la nueva edición de la Fira d'Artesania de les Illes Balears en la emblemática ollería Can Bernadí de Pòrtol. Marratxí contó con una destacada participación artesanal, de manera que reafirma su papel como referente de la tradición ceramista y creativa de Mallorca.

MEDI AMBIENT

Conveni amb el COVIB per gestionar les colònies felines

L'acord amb el Col·legi de Veterinaris de les Illes Balears permetrà a l'Ajuntament optimitzar el control de les colònies felines i accedir al cens actualitzat d'animals de companyia a través del sistema RIACIB. Es reforcen així les polítiques locals de benestar animal amb eines eficaces i coordinades.

MEDIO AMBIENTE

Convenio con el COVIB para gestionar las colonias felinas

El acuerdo con el Colegio de Veterinarios de las Islas Baleares permitirá al Ajuntament optimizar el control de colonias felinas y acceder al censo actualizado de animales de compañía a través del sistema RIACIB. Se refuerzan así las políticas locales de bienestar animal con herramientas eficaces y coordinadas.

150 anys del tren a Marratxí

150 años del tren en Marratxí

Sa Farinera, a l'esquerra de l'estació del tren d'Es Pont d'Inca. Imatge del fotògraf Antoni Palou, datada a principi del segle XX. Font: Fotos Antigues de Mallorca

Sa Farinera, a la izquierda de la estación del tren de Es Pont d'Inca. Imagen del fotógrafo Antonio Palou, fechada a principios del pasado siglo XX. Fuente: Fotos Antiguas de Mallorca

Quan el 24 de febrer de 1875 es va inaugurar la línia Palma-Inca, Mallorca va fer una passa decisiva cap a la modernitat. En poques dècades, el tren deixà de ser només un mitjà de transport per convertir-se en l'eix que estructurà barris, fàbriques i noves formes de vida. A Marratxí, aquesta transformació fou especialment visible en convertir-se en un centre industrial. El ferrocarril no només canvià la manera com es movien les persones i les mercaderies, sinó que transformà profundament l'economia, la societat i el paisatge urbà. Després de 150 anys d'aquell primer viatge, el ferrocarril continua marcant el ritme del municipi.

Des dels seus inicis, el tren va representar una autèntica revolució: va permetre als marratxiners desplaçar-se per primera vegada als pobles veïns i tornar el mateix dia a ca seva. A mitjan segle XIX, només qui disposava de carro i cavalls es podia permetre el luxe de conèixer altres

Cuando el 24 de febrero de 1875 se inauguró la línea Palma-Inca, Mallorca dio un paso decisivo hacia la modernidad. En apenas unas décadas, el tren dejó de ser solo un medio de transporte para convertirse en el eje que estructuró barrios, fábricas y nuevas formas de vida. En Marratxí, esta transformación fue especialmente visible convirtiéndolo en un centro industrial. El ferrocarril no solo cambió la manera en que se movían personas y mercancías, sino que transformó profundamente la economía, la sociedad y el paisaje urbano. 150 años después de aquel primer viaje, el ferrocarril sigue marcando el pulso del municipio.

Desde sus inicios, el tren representó una auténtica revolución: permitió a los marratxiners desplazarse por primera vez a pueblos aledaños regresando el mismo día a sus hogares. A mediados del siglo XIX, solo quienes disponían de carro y caballos podían permitirse el lujo de

nuclis, i sempre fent nit a mig camí. El flux constant de persones i mercaderies generà noves oportunitats laborals, i poder arribar a la capital impulsà el comerç agrícola i dinamitzà les relacions socials. «La implantació de fins a 300 quilòmetres de via fèrria al llarg de l'illa va ser un gran avenç. Encara que es trigàs una hora a arribar, poder anar i tornar el mateix dia de Marratxí a Inca era una meravella, un miracle», assegura Roberto Rueda, enginyer de professió i president del Club Ferroviari Vaporista de Mallorca, situat a Marratxí.

Primera parada, Es Pont d'Inca

Després de recórrer 4 km des de Palma, la primera parada del trajecte cap a Inca fou Es Pont d'Inca, per la qual cosa durant els primers anys, segons l'historiador Martí Rotger, fou la destinació de molts de curiosos que s'atreuen a viure la seva primera experiència ferroviària. En aquest sentit, la companyia Ferrocarriles de Mallorca, constituïda amb capital exclusivament mallorquí, establí un servei extraordinari els diumenges i els dilluns. Amb el temps, es Pont d'Inca es va convertir en «lloc d'esbarjo per als habitants de la capital» i atreia «una gran concurrència els diumenges i dies festius», segons descriu La Gaceta de los Caminos de Hierro, núm. 29, publicada el juliol de 1875.

conocer otros núcleos, y siempre pernoctando a medio camino. El flujo constante de personas y mercancías generó nuevas oportunidades laborales y poder desplazarse a la capital impulsó el comercio agrícola y dinamizó las relaciones sociales. «La implantación de hasta 300 kilómetros de vía férrea a lo largo de la isla fue un gran avance. Aunque se tardase una hora en llegar, poder ir y volver el mismo día de Marratxí a Inca, era una maravilla, un milagro», asegura Roberto Rueda, ingeniero de profesión y presidente del Club Ferroviari Vaporista de Mallorca, situado en Marratxí.

Primera parada, Es Pont d'Inca

Tras recorrer 4 km desde Palma, la primera parada del trayecto hacia Inca fue Es Pont d'Inca, por lo que durante los primeros años, según el historiador Martín Rotger, fue el destino de muchos curiosos que se aventuraban a experimentar su primer viaje en tren. En este sentido, la compañía Ferrocarriles de Mallorca, constituida con capital exclusivamente mallorquín, estableció un servicio extraordinario los domingos y los lunes. Con el tiempo, Es Pont d'Inca se habría «convertido en sitio de recreo para los moradores de la capital» y atraía «una concurrencia numerosa los domingos y días festivos» según describe La

Nicolau S. Cañellas, autor de *La via del progrés*, afirma que «el tren tengué tant d'èxit que hagueren de posar trens especials Es Pont d'Inca», emprant vagon de càrrega per transportar passatgers fins a Marratxí.

L'estació original d'Es Pont d'Inca consistia en un edifici de dues plantes idèntic al de l'estació de Lloseta, que combinava funcions operatives i de venda a la planta baixa amb la residència del cap d'estació a la superior. Davant tal afluència de passatgers, al cap d'uns quants mesos l'estació es va ampliar amb dues ales laterals. Segons Rotger, una servia d'habitatge per als treballadors de l'estació i l'altra es convertí en sala de festes, on arribà a haver-hi una orquestra contractada per la companyia ferroviària.

La segona estació de Marratxí, situada a Es Figuerol, era pràcticament l'única construcció de la zona, a banda de la petita església de camí cap a la possessió d'Es Caülls, totes dues envoltades per un dels camps de figueres més extensos de Mallorca. L'edifici, de 7 metres d'ample per 10 de llarg, trenca amb l'homogeneïtat de les estacions de la línia ferroviària, ja que inicialment estava previst com a baixador per connectar els nuclis de Sa Cabaneta i Pòrtol amb el servei de tren, fet que podria haver propiciat

Gaceta de los Caminos de Hierro n. 29, publicada en julio de 1875 (en la imagen 2). Nicolau S. Cañellas, autor de *La via del progrés*, asegura que “el tren tuvo tanto éxito que tuvieron que poner trenes especiales en el Pont d'Inca” haciéndose valer de vagones de carga para transportar pasajeros a Marratxí.

La estación original de Es Pont d'Inca consistía en un edificio de dos plantas idéntico al de la estación de Lloseta, que combinaba funciones operativas y de venta en la planta baja con la residencia del jefe de estación en la superior. Ante tal afluencia de pasajeros a los pocos meses la estación d'Es Pont d'Inca se amplió con la anexión de dos alas laterales. Según Rotger, mientras una servía de vivienda para los trabajadores de la estación, la otra se convirtió en sala de fiestas, donde llegó a haber una orquesta contratada por la compañía ferroviaria.

La segunda estación de Marratxí, situada en Es Figuerol, era prácticamente la única construcción de la zona, además de la pequeña iglesia de camino hacia la possessió de Es Caülls, ambas rodeadas por uno de los campos de higueras más extenso de Mallorca. La construcción, de 7 metros de ancho por 10 de largo, rompe con la homogeneidad de las estaciones de la línea ferroviaria,

A l'esquerra, document del servei extraordinari de trens entre Palma i Es Pont d'Inca

A la izquierda, documento del servicio extraordinario de trenes entre Palma y Es Pont d'Inca

A a dreta. Il·lustració de la via baixador per Indústries Agrícoles de Mallorca Font: *Mallorca Agrícola. Revista mensual ilustrada, 1931*

A la derecha. Ilustración de la vía del apeadero de Indústries Agrícoles de Mallorca. Fuente: *Mallorca Agrícola. Revista mensual ilustrada, 1931*.

SERVICIO DE TRENES DESDE EL DIA 12 DE

ASCENDENTES.

DES

Distancia		ESTACIONES.	Número 2.			Número 4.			Número 6.			Número			Distancia		ESTACIONES.	Número		
de Palma.			PASAJEROS.			PASAJEROS.			MISTO.						de Palma.			MISTO.		
Kilómetros.	Kilómetros.		Llegida.	Para.	Salida.	Llegida.	Para.	Salida.	Llegida.	Para.	Salida.	Llegida.	Para.	Salida.	Kilómetros.	Kilómetros.	Llegida.	Para.	Salida.	
		Palma	Mañana.	8	Tarde.	2			Tarde.	7:15										
4	5	Pont d'Inca	8:8	1 8:9	2:8	1 2:9	7:25	1 7:21							5	5	Inca	Mañana.		
9	6	Marratxí	8:19	1 8:20	2:19	1 2:20	7:54	1 7:50							7	4	Lloseta	6:6	2	
15	4	Santa María	8:52	5 8:53	2:52	5 2:53	7:47	5 7:50							10	5	Rinissalem	6:16	4	
19	4	Alaró	8:45	1 8:44	2:45	1 2:44	7:58	1 7:50							14	4	Alaró	6:26	4	
22	5	Rinissalem	8:50	4 8:51	2:50	4 2:51	8:5	4 8:9							20	6	Santa María	6:55	5	
26	4	Lloseta	9:2	2 9:4	5:2	2 5:4	8:17	2 8:19							25	5	Marratxí	6:50	1	
29	5	Inca	9:10	Mañana.	5:10	Tarde.	8:25	Tarde.							29	4	Pont d'Inca	7:1	1	
																	Palma	7:10	Mañana.	

S. M. C

S. Med. núm. 48.

SERVICIO ESPECIAL DE TRENES ENTRE PALMA Y PONT D'INCA PARA DOMINGOS, LUNES

MAÑANA.

Salidas de Palma..... 9 —10 —11

Salidas del Pont d'Inca.. 9:15—10:15—11:15

1 —2:15—3

1:15—2:30—3

NOTA. En las estaciones de Palma y Pont d'Inca no se despacharán billetes de pasaje, entre ellas, para los trenes números 2, 5

Palma 20 de Abril de 1875. — Por la Sociedad Fermo-Carril de Mallorca, su Administrador, Francisco Manuel de los

L'arribada de visitants durant les festes de Sant Marçal. Segons La Gaceta, originàriament tant l'estació d'Es Pont d'Inca com la de Es Figueral no disposaven de magatzem de mercaderies, ja que es consideraven simples baixadors.

De baixador a nucli industrial

El fenomen del creixement urbà lligat al ferrocarril troba a Palma i Marratxí un dels seus millors exemples. L'arribada del tren Es Pont d'Inca no trigà a atreure les primeres fàbriques i ben aviat s'hi instal·laren algunes de les indústries més capdavanteres de l'illa.

Construïda el 1881, Harinera Balear, a més de ser una de les fàbriques més modernes d'Espanya, disposava d'un ramal ferroviari propi que permetia transportar diàriament 40 tones de blat i farina cap al port de Palma. La seva activitat cessà el 1895, però marcà un precedent: l'estació es consolidà com a centre logístic per a indústries de diversos sectors, segons l'investigador Ramon Molina de Dios, autor d'El ferrocarril y la articulación del espacio económico de Mallorca (1875–1950). Tot i que fou enderrocada el 1915, la seva xemeneia encara sobreviu com a símbol industrial a les actuals instal·lacions de Bodegas Suau. Un altre emblema industrial que també tenia ramal propi des de l'estació des Pont d'Inca fins a l'interior de la fàbrica fou Industrias Agrícolas de Mallorca S.A., fundada el 1931 després de la fusió de tres destil·leries, dues de les quals de Marratxí. La fàbrica de Ses Llistes, creada el 1923 amb el nom de Can Rullan, aprofità el ferrocarril per moure mercaderies des del camí de Sa Cabana fins al 1972.

El declivi del ferrocarril

A partir dels anys seixanta, l'auge del turisme i del transport per carretera, a més dels interessos de les companyies

ya que inicialmente estaba prevista como apeadero para conectar los núcleos de Sa Cabaneta y Pòrtol con el servicio de ferrocarril, lo que pudo propiciar la llegada de visitantes durante las Festes de Sant Marçal. Según La Gaceta, originariamente tanto la estación de Es Pont d'Inca como la de Es Figueral no contaban con almacén para mercancías al considerarse apeaderos.

De apeadero a núcleo industrial

El fenómeno del crecimiento urbano ligado al ferrocarril encuentra en Palma y Marratxí uno de sus mejores ejemplos. La llegada del tren a Es Pont d'Inca no tardó en atraer a las primeras fábricas y pronto se instalaron algunas de las industrias más punteras de la isla.

Construïda en 1881, la Harinera Balear, además de ser de las fábricas más modernas de España, contó con un ramal ferroviario propio que permitía transportar diariamente 40 toneladas de trigo y harina hacia el puerto de Palma. Su actividad cesó en 1895, pero marcó un precedente: la estación se consolidó como centro logístico para industrias de diversos sectores, según el investigador Ramón Molina de Dios, autor de El ferrocarril y la articulación del espacio económico de Mallorca (1875–1950). Aunque fue demolida en 1915, su chimenea aún sobrevive como símbolo industrial, en las actuales instalaciones de Bodegas Suau. Otro emblema industrial que también contó con ramal propio desde la estación de Es Pont d'Inca hasta el interior de la misma fábrica fue Industrias Agrícolas de Mallorca S.A., fundada en 1931 tras la fusión de tres destilerías, dos de ellas de Marratxí. La Fàbrica de Ses Llistes, creada en 1923 con el nombre de Ca'n Rullan, aprovechó el ferrocarril para mover mercancías desde el Camí de Sa Cabana hasta 1972.

MAYO DE 1875.

INCIDENTES.

Número 1.	Número 3.	Número 5.	Número
PASAJEROS.	PASAJEROS.	PASAJEROS.	
Salida.	Llegada.	Partida.	Salida.
6 ^h	Mañana.	11 ^h	Tarde.
6 ^h 8	11 ^h 6	2	11 ^h 8
6 ^h 20	11 ^h 16	4	11 ^h 20
6 ^h 27	11 ^h 26	1	11 ^h 27
6 ^h 38	11 ^h 35	5	11 ^h 38
6 ^h 54	11 ^h 50	1	11 ^h 54
7 ^h 2	12 ^h 1	1	12 ^h 2
ana.	12 ^h 10	Mañana.	6 ^h 40

ES Y DIAS FESTIVOS.

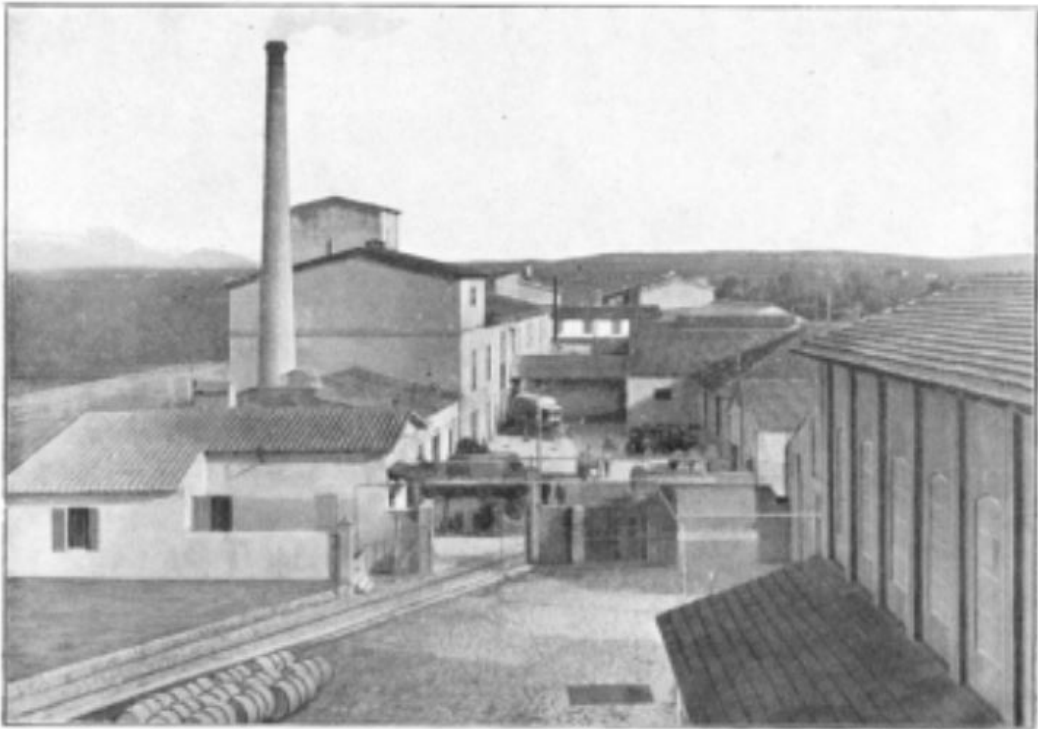
TARDE.

—4 —5 —6 —7:30

15—4:15—5:15—6:15—8

4 y 5.

Herreros.

d'autobusos, suposaren un cop dur per al ferrocarril, que es va anar apagant a poc a poc. Ferrocarriles Españoles de Vía Estrecha (FEVE) se'n va fer càrrec per evitar el tancament total. Moltes de línies foren clausurades, inclosos els ramals industrials. El desmantellament fou tan sever que fins i tot es perderen locomotores històriques. El president del Club Ferroviari Vaporista de Mallorca, Roberto Rueda, ho explica així: «Per desgràcia, la major part de les vies es perderen i, el que és pitjor, sense possibilitat de recuperació. De 350 quilòmetres de via, en restaren només 30. Es tancaren línies, es vengueren tots els terrenys..., pel preu del metall es desballestaren gairebé seixanta locomotores de vapor, centenars de vagons es cremaren i avui dia no en queda res. Fou una pèrdua irreparable, tenint en compte que Mallorca tengué una densitat de ferrocarril superior a la de molts de països. El ferrocarril comptava amb tècnics mallorquins capaços de construir les seves pròpies locomotores de vapor, no comprar-les i muntar-les, sinó construir-les des de zero. Poques companyies ferroviàries ho han pogut fer», conclou. Només la línia Palma-Inca va sobreviure gràcies a l'elevada demanda de passatgers.

Recuperació i modernització

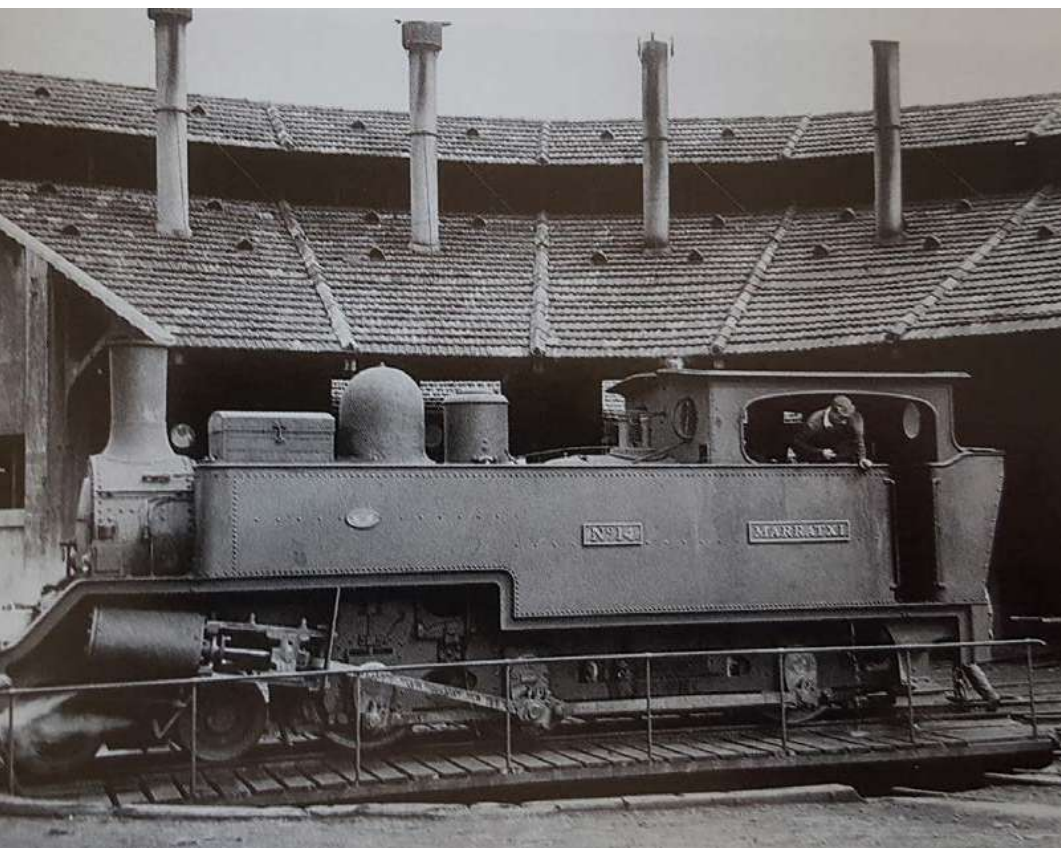
Amb la transferència de competències al Govern balear i la creació de Serveis Ferroviaris de Mallorca (SFM) el 1994, s'inicià una nova etapa. Es reactivaren estacions i se'n crearen de noves per atendre el creixement urbà: es Pont d'Inca Nou i polígon de Marratxí (2001) i es Caülls (2007), vinculada al Festival Park. També es rehabilità el baixador de l'estació de Marratxí - Es Figueras. Aquestes noves estacions reflecteixen el paper estratègic del municipi com a porta d'entrada al Pla de Mallorca i com a connector entre la capital i els nuclis perifèrics.

El declive del ferrocarril

A partir de los años 60, el auge del turismo y del transporte por carretera, además de los intereses de las compañías de autobuses, supusieron un duro golpe para el ferrocarril, que fue muriendo poco a poco. El Ferrocarril de Vía Estrecha Español se hizo cargo para evitar la debacle total, ya que iba a cerrar por completo. Muchas líneas fueron clausuradas, incluidos los ramales industriales. El desmantelamiento fue tan severo que incluso se perdieron locomotoras históricas. El presidente del Club Ferroviari Vaporista de Mallorca, Roberto Rueda, lo explica así: “Desgraciadamente, la mayor parte de las vías se perdieron y, lo que es peor, sin posibilidad de recuperación. De 350 kilómetros de vía nos quedamos con solo 30. Se cerraron líneas, se vendieron todos los terrenos,... por el precio del metal se desguzaron casi sesenta locomotoras de vapor, cientos de vagones se quemaron y hoy en día no queda nada. Fue una pérdida irreparable teniendo en cuenta que Mallorca tuvo una densidad de ferrocarril superior a la de muchos países. El ferrocarril tuvo técnicos mallorquines que eran capaces de construir sus propias locomotoras de vapor, no comprarlas y montarlas, sino construirlas desde cero. Muy pocas compañías férreas lo han podido hacer”, concluye. Solo la línea Palma-Inca logró sobrevivir gracias a su elevada demanda de pasajeros.

Recuperación y modernización

Con la transferencia de competencias al Govern Balear y la creación de Serveis Ferroviaris de Mallorca (SFM) en 1994, se inició una nueva etapa. Se reactivaron estaciones y se crearon nuevas para atender el crecimiento urbano: Es Pont d'Inca Nou y Polígono de Marratxí (2001), Es Caülls (2007), vinculada al Festival Park, y se hizo un lavado de

Locomotora núm. 14
Marratxí a Palma, any 1957.
Cada locomotora rebia el
nom d'un indret destacat;
fou el cas de Marratxí, que
el 1895 connectava Palma
amb l'estació del mateix
nom en 24 minuts. Foto
d'autor desconegut, fons
de Carlos Olmo.

> Locomotora nº 14
«Marratxi» en Palma, año
1957. Cada locomotora
recibía el nombre de un
lugar destacado; fue el caso
de Marratxí, que en 1895
conectaba Palma con la
estación del mismo nombre
en 24 minutos. Foto de autor
desconocido, fondo de
Carlos Olmo.

Sa Refinadora d'Es Pont d'Inca.
Font: Fotos Antigues de Mallorca.

Sa Refinadora d'Es Pont d'Inca.
Fuente: Fotos Antigues de Mallorca.

Mirant cap al futur

El juny de 2025, SFM ha iniciat la remodelació de l'estació des Pont d'Inca, amb millores en cobertes, torniquets i andanes per oferir més comoditat als usuaris i revalorar l'espai patrimonial. A mesura que Marratxí creix com a municipi residencial i empresarial, el tren es posiciona com l'opció de transport més eficient, ecològica i sostenible. Per commemorar el 150è aniversari d'aquell primer viatge en ferrocarril, SFM organitza una exposició itinerant que arribarà pròximament a Sa Refinadora. El president del Club Ferroviari Vaporista de Mallorca, Roberto Rueda, també impartirà una xerrada sobre la història del ferrocarril emmarcada al programa Cultura a la Fresca del mes de juliol.

Amb més d'un segle i mig d'història, el tren no és només un mitjà de transport per als marratxiners, sinó que és la columna vertebral sobre la qual s'ha articulat la vida econòmica, social i industrial de Marratxí.

cara al apeadero de la estación de Marratxí – Es Figueras. Estas nuevas estaciones reflejan el papel estratégico del municipio como puerta de entrada al Pla de Mallorca y como conector entre la capital y los núcleos periféricos.

Mirando al futuro

En junio de 2025 SFM ha comenzado la remodelación de la estación de Es Pont d'Inca, con mejoras en cubiertas, tornos y andenes para mayor comodidad del usuario y revalorizar el espacio patrimonial. A medida que Marratxí crece como municipio residencial y empresarial, el tren se posiciona como la opción de transporte más eficiente, ecológica y sostenible. Para conmemorar el 150 aniversario de ese primer viaje en ferrocarril, SFM organiza una exposición itinerante que llegará próximamente a Sa Refinadora. El presidente del Club Ferroviario Vaporista de Mallorca, Roberto Rueda, también impartirá una charla sobre la historia del ferrocarril enmarcada en el programa Cultura a la Fresca del mes de julio.

Con más de un siglo y medio de historia, el tren no es solo un medio de transporte para los marratxiners. Es la columna vertebral sobre la que se ha articulado la vida económica, social e industrial de Marratxí.

CATA COLL

Cata Coll, pregonera de les Festes de Sant Marçal 2025

«Enguany he tornat a fer una bona temporada i tant de bo cada any pugui dur els èxits cap a Pòrtol, cap a Marratxí»

La filla il·lustre de Marratxí, nombrada just ara fa un any, després d'una temporada de tocar el cel, per segon any consecutiu, amb la Supercopa d'Espanya, la Lliga i la Copa de la Reina, torna a ca seva, a Marratxí, per ser pregonera de les Festes de Sant Marçal.

La portera Catalina Thomàs Coll Lluch (2001), coneguda com a Cata Coll, jugadora del FC Barcelona i de la selecció espanyola, llueix als guants les coordenades de Pòrtol, decorades amb les traçades típiques dels siurells, portant així orgullosament les seves arrels arreu del món.

"Este año he vuelto a hacer una buena temporada y ojalá cada año pueda llevar los éxitos a Pòrtol, a Marratxí"

La primera hija ilustre de Marratxí, nombrada justo hace un año, tras una temporada en la que tocó el cielo por segundo año consecutivo con la Supercopa de España, la Liga y la Copa de la Reina, vuelve a su casa, a Marratxí, para ser la pregonera de las Fiestas de Sant Marçal.

La portera Catalina Thomàs Coll Lluch (2001), conocida como Cata Coll, jugadora del FC Barcelona y de la selección española, lleva en sus guantes las coordenadas de Pòrtol, decoradas con los trazos típicos de los siurells, llevando así con orgullo sus raíces por todo el mundo.

T'hauries imaginat mai aquella Cata, que anava a les revetles, sent pregonera de Sant Marçal?

Mai no hauria imaginat tot el que he aconseguit. Ni de prop. I encara em queda per viure, per lluitar i per aconseguir. Fer el pregó de Sant Marçal era impensable per a mi, com també ho va ser, en el seu moment, que em fessin filla il·lustre de Marratxí. Són experiències que em fan moltíssima d'il·lusió, que em connecten amb les meves arrels i que duc dins el cor. Sempre he dit que estic molt orgullosa de dir d'on som. Crec sincerament que no podria haver nascut en un lloc millor. Per a mi, és un orgull poder representar el meu poble i parlar davant tanta gent. És una oportunitat perquè la gent conegui una mica més el món en el qual visc.

Quin és el record més especial que tens d'aquests dies?

Record que m'ajuntava amb tots els amics de l'escola i del poble. Per a mi, les festes sempre han estat un punt de trobada entre tots els marratxiners. Mon pare m'apropava a jugar, a les atraccions... feia de tot! I sentia que era el senyal que l'estiu ja havia arribat.

Com vivies les festes abans i com les vius ara?

Ha canviat. Quan tens una responsabilitat com la que tenc ara, has de pensar molt bé què fas i com ho fas. Abans, amb vint anys, feia coses que ara segurament no faria, perquè sé que em podrien perjudicar. Tot i això, no he canviat gaire. Som una persona molt extravertida i encara m'agrada viure les festes amb alegria.

I enyores aquella Cata que no era tan coneguda?

Sí, a vegades enyores ser aquella persona «normal» que podia anar tranquil·lament a una revetla sense que li demanassin fotos. Però també ho veig com una cosa molt guapa: vol dir que la gent et coneix, et segueix, t'anima, i això també és molt d'agrair. He de dir que sempre que vaig a les revetles la gent em respecta molt. Entenen que vull gaudir de la festa amb els meus amics i passar-ho bé.

¿Alguna vez te habrías imaginado a aquella Cata, que iba a las verbenas, siendo la pregonera de Sant Marçal?

Nunca habría imaginado todo lo que he conseguido. Ni de cerca. Y aún me queda por vivir, por luchar y por lograr. Hacer el pregón de Sant Marçal era impensable para mí, como también lo fue, en su momento, que me nombraran hija ilustre de Marratxí. Son experiencias que me hacen muchísima ilusión, que me conectan con mis raíces y que llevo dentro del corazón. Siempre he dicho que estoy muy orgullosa de decir de dónde soy. Sinceramente, creo que no podría haber nacido en un sitio mejor. Para mí, es un orgullo poder representar a mi pueblo y hablar delante de tanta gente. Es una oportunidad para que la gente conozca un poco más el mundo en el que vivo.

¿Cuál es el recuerdo más especial que tienes de estos días?

Recuerdo que me juntaba con todos los amigos de la escuela y del pueblo. Para mí, las fiestas siempre han sido un punto de encuentro entre todos los marratxiners. Mi padre me llevaba a jugar, a las atracciones... ¡hacía de todo! Y sentía que era la señal de que el verano había llegado.

¿Cómo vivías las fiestas antes y cómo las vives ahora?

Ha cambiado. Cuando tienes una responsabilidad como la que tengo ahora, tienes que pensar muy bien qué haces y cómo lo haces. Antes, con veinte años, hacía cosas que ahora seguramente no haría, porque sé que me podrían perjudicar. Aun así, no he cambiado mucho. Soy una persona muy extrovertida y todavía me gusta vivir las fiestas con alegría.

¿Y echas de menos a aquella Cata que no era tan conocida?

Sí, a veces echas de menos ser esa persona “normal” que podía ir tranquilamente a una verbena sin que le pidieran fotos. Pero también lo veo como algo muy bonito: significa que la gente te conoce, te sigue, te anima, y eso también es

Com gestiono parlar en públic davant tanta gent?

Crec que ja m'hi he acostumat una mica. Òbviament, em costa i em pos nerviosa, més que si hagués de jugar un partit de futbol —que és el que realment em va millor—, però és el que hi ha. Encara que som una persona molt extravertida, això d'exposar-me davant tanta gent no és el que més m'agrada. Tant de bo només em pogués dedicar al futbol, però entenc que aquesta també és part de la professió. És una cosa amb la qual has d'aprendre a conviure. I crec que ho estic gestionant bastant bé, i la meua manera de ser m'ajuda molt.

Com et relaciones amb les xarxes socials?

La veritat és que no gaire bé. No som gaire de penjar publicacions, no m'agrada. Crec que moltes vegades són coses íntimes. Però també són part important per donar visibilitat al que fas. Reconec que les podria emprar molt més, però no em surt de manera natural. Preferesc centrar-me en el que faig amb els meus amics, en la meua feina, i ja està.

Creus que els comentaris tòxics a les xarxes reflecteixen el que passa als camps?

Crec que està canviant, sobretot als estadiis. Molts d'insults a les xarxes són de persones que no s'atrevirien a dir-ho a la cara. Crec que en el futbol femení hi ha un ambient més sa i de més respecte, encara que queda feina per fer.

Ara fa gairebé un any que et varen nomenar filla il·lustre. Quin balanç en fas?

Crec que ha estat un bon any, tant personalment com professionalment. Estic molt contenta d'aquell reconeixement, perquè per a mi també suposa una responsabilitat més que assumesc amb molt de gust. És molt especial sentir que el teu poble et reconeix. Enguany he tornat a fer una bona temporada i tant de bo cada any pugui dur els èxits cap a Pòrtol, cap a Marratxí, i compartir-los... Veure que la gent se sent orgullosa de mi és, al final, el meu objectiu any rere any.

Després del pregó, cap a l'Eurocopa. Tens nervis?

Ara mateix, no. En tenc moltes ganes. Segurament, quan comencin els partits, estaré un poc nerviosa, però ara mateix hi ha molta il·lusió. Tenim un equipàs i moltes ganes de fer-ho bé. Anirem a Suïssa amb la idea de fer un bon paper des del primer partit. Ha estat un any molt intens i crec que ens ho mereixem. ■

de agradecer. He de decir que siempre que voy a las verbenas la gente me respeta mucho. Entienden que quiero disfrutar de la fiesta con mis amigos y pasarlo bien.

¿Cómo gestionas hablar en público delante de tanta gente?

Creo que ya me he acostumbrado un poco. Obviamente, me cuesta y me pongo nerviosa, más que si tuviera que jugar un partido de fútbol —que es lo que realmente se me da mejor—, pero es lo que hay. Aunque soy una persona muy extrovertida, eso de exponerme delante de tanta gente no es lo que más me gusta. Ojalá solo me pudiera dedicar al fútbol, pero entiendo que esto también forma parte de la profesión. Es algo con lo que tienes que aprender a convivir. Y creo que lo estoy gestionando bastante bien, y mi manera de ser me ayuda mucho.

¿Cómo te relacionas con las redes sociales?

La verdad es que no muy bien. No soy mucho de subir publicaciones, no me gusta. Creo que muchas veces son íntimas. Pero también son una parte importante para dar visibilidad a lo que haces. Reconozco que las podría usar mucho más, pero no me sale de forma natural. Prefiero centrarme en lo que hago con mis amigos, en mi trabajo, y ya está.

¿Crees que los comentarios tóxicos en las redes reflejan lo que pasa en los campos?

Creo que está cambiando, sobre todo en los estadios. Muchos de los insultos en redes son de personas que no se atreverían a decirlo a la cara. Creo que en el fútbol femenino hay un ambiente más sano y de mayor respeto, aunque aún queda trabajo por hacer.

Ahora hace casi un año que te nombraron hija ilustre. ¿Qué balance haces?

Creo que ha sido un buen año, tanto personal como profesionalmente. Estoy muy contenta con ese reconocimiento, porque para mí también supone una responsabilidad más que asumo con mucho gusto. Es muy especial sentir que tu pueblo te reconoce. Este año he vuelto a hacer una buena temporada y ojalá cada año pueda llevar los éxitos a Pòrtol, a Marratxí, y compartirlos... Ver que la gente se siente orgullosa de mí es, al final, mi objetivo año tras año.

Después del pregón, rumbo a la Eurocopa. ¿Estás nerviosa?

Ahora mismo, no. Tengo muchas ganas. Seguramente, cuando empiecen los partidos, estaré un poco nerviosa, pero ahora mismo hay mucha ilusión. Tenemos un equipazo y muchas ganas de hacerlo bien. Iremos a Suiza con la idea de hacer un buen papel desde el primer partido. Ha sido un año muy intenso y creo que nos lo merecemos. ■

Marratxí recupera la Biennal Internacional de Ceràmica (BICMA)

La IX edició del concurs tindrà lloc del 29 d'agost a l'11 d'octubre a l'espai cultural Sa Refinadora

Marratxí tornarà a acollir enguany un dels seus certàmens culturals més emblemàtics: la Biennal Internacional de Ceràmica (BICMA). Després de set anys sense celebrar-se, la IX edició del concurs tindrà lloc del 29 d'agost a l'11 d'octubre a l'espai cultural Sa Refinadora. L'objectiu principal és impulsar la creació contemporània i projectar Marratxí com un referent internacional de l'art ceràmic.

Impulsada per l'Ajuntament de Marratxí, la BICMA està oberta a artistes ceramistes d'arreu del món, que podran presentar obres originals de manera individual o col·lectiva. Les peces seleccionades formaran part d'una exposició al Museu del Fang, i l'obra guanyadora s'integrarà al seu fons artístic.

«La BICMA és una mostra del compromís de Marratxí amb la seva història, la seva cultura i el talent artístic», ha afirmat el batle, Jaume Llompart. Per la seva banda, la regidora de Cultura, Carmen Cañellas, ha destacat que recuperar la biennal és «retornar al municipi una part essencial de la seva ànima».

El comitè de selecció, compost per experts de l'àmbit artístic, valorarà la qualitat formal i conceptual de les obres, així com la capacitat innovadora. L'Ajuntament habilitarà ajudes per facilitar el transport de peces des de fora de l'illa.

Marratxí recupera la Bienal Internacional de Cerámica (BICMA)

La IX edición del concurso se desarrollará del 29 de agosto al 11 de octubre en el espacio cultural Sa Refinadora

Marratxí volverá a acoger este año uno de sus certámenes culturales más emblemáticos: la Bienal Internacional de Cerámica (BICMA). Tras siete años sin celebrarse, la IX edición del concurso se desarrollará del 29 de agosto al 11 de octubre en el espacio cultural Sa Refinadora. El objetivo principal es impulsar la creación contemporánea y proyectar Marratxí como referente internacional del arte cerámico.

Impulsada por el Ajuntament de Marratxí, la BICMA está abierta a artistas ceramistas de todo el mundo, que podrán presentar obras originales de forma individual o colectiva. Las piezas seleccionadas formarán parte de una exposición en el Museu del Fang, y la obra ganadora pasará a integrar su fondo artístico.

“La BICMA es una muestra del compromiso de Marratxí con su historia, su cultura y el talento artístico”, ha afirmado el alcalde Jaume Llompart. Por su parte, la regidora de Cultura, Carmen Cañellas, ha destacado que recuperar la bienal es “devolver al municipio una parte esencial de la seva ànima”.

El comité de selección, compuesto por expertos del ámbito artístico, valorará la calidad formal y conceptual de las obras, así como su capacidad innovadora. El Ajuntament habilitará ayudas para facilitar el transporte de piezas desde fuera de la isla.

JAMES

Percival Everett. DE CONATUS

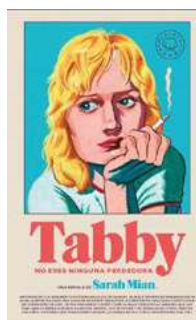

T'imagines la possibilitat de tornar a llegir *Les aventures de Huckleberry Finn*, de Mark Twain, però des de la perspectiva del coprotagonista, Jim, que s'uneix a Huck en la seva travessia? L'autor, considerat com un dels millors escriptors dels Estats Units, escenifica la violència estructural i silenciosa de l'esclavitud a la zones rurals. Novel·la guanyadora del National Book Award.

¿Te imaginas la posibilidad de volver a leer *Las aventuras de Huckleberry Finn*, de Mark Twain, pero desde la perspectiva del coprotagonista, Jim, quien acompaña a Huck en su travesía? El autor, considerado uno de los mejores escritores de Estados Unidos, escenifica la violencia estructural y silenciosa de la esclavitud en las zonas rurales. Novela ganadora del National Book Award.

TABBY, NO ERES NINGUNA PERDEDORA

Sarah Mian. BLACKIE BOOKS

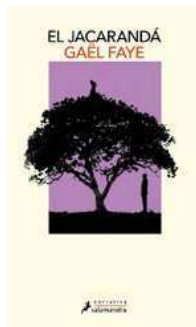

Tabby torna després d'una dècada al seu poble natal, Solace River, paratge típic de caravanes, llunes de cervesa i males herbes. Ara tot ha canviat. El que ella considerava la seva llar s'ha convertit amb un escenari caòtic endinsat en el món fosc de les addiccions. En aquesta novel·la es qüestionen els llaços familiars, amb humor cru i tendresa a la vegada.

Tabby regresa, tras una dècada, a su pueblo natal, Solace River, un lugar típico de caravanas, latas de cerveza y malas hierbas. Ahora todo ha cambiado. Lo que ella consideraba su hogar se ha convertido en un escenario caótico sumido en el mundo oscuro de las adicciones. En esta novela se cuestionan los lazos familiares, con un humor crudo y, al mismo tiempo, con ternura.

EL JACARANDÁ

Gaël Faye. SALAMANDRA

Gaël Faye ens narra la història de Rwanda, un país marcat per la tragèdia del genocidi contra la població tutsi, un episodi devastador que va acabar amb la vida de més de mig milió de persones. Després de quatre generacions, el país continua cercant camins per al diàleg, la reconciliació i el perdó. Però, quin paper hi té l'arbre de flors morades que dona nom a la novel·la?

Gaël Faye nos narra la historia de Ruanda, un país marcado por la tragedia del genocidio contra la población tutsi, un episodio devastador que acabó con la vida de más de medio millón de personas. Después de cuatro generaciones, el país sigue buscando caminos hacia el diálogo, la reconciliación y el perdón. Pero ¿qué papel tiene el árbol de flores moradas que da nombre a la novela?

EDUCACIÓ

EN A

ELS CIMENTES DEL FUTUR DEL PLANETA

El passat mes de maig, amb motiu del Dia Internacional del Medi Ambient, els alumnes de primària del Col·legi Santa Teresa varen viure una jornada ben especial. L'activitat, organitzada per Marratxí 21, l'empresa encarregada de la neteja viària del municipi, va tenir lloc al pati del centre i va combinar jocs, tallers i accions de sensibilització ambiental per posar en pràctica les tres R: reduir, reutilitzar i reciclar.

Els infants varen dur de casa algunes restes de residus de casa, i tots junts varen aprendre de manera divertida com reciclar els residus segons el seu material. Alma explica que «és important reciclar perquè, si no, estaria tot brut». Tot i així, n'Alma reconeix que «el que més em costa és reciclar el plàstic». Els alumnes saben que és molt important reciclar, «ja que, si els plàstics desemboquen a la mar, fan malbé l'oceà i les tortugues que l'habiten», diu en Miquel. Materials com les càpsules de cafè, l'oli de cuina i les piles són més complicats de reciclar i, per facilitar-ne la recollida, es va instal·lar una deixalleria mòbil al pati.

Les dades són clares, segons l'Institut Nacional d'Estadística, al cap de l'any es generen aproximadament cent mil tones de residus, de les quals se'n recicla un 50%. Tot i que aquest percentatge és elevat, l'impacte sobre el medi és significatiu, perquè contribueix al fet que cada any tinguem més calor. Per aquest motiu, també és important reusar, per tal d'evitar no generar tants de residus, per exemple, com ho fa n'Eva, que «amb tubs de cartró fa instruments musicals i robots».

Aquestes iniciatives són fonamentals per conscienciar les noves generacions de la importància de tenir cura del medi ambient, per poder continuar fent activitats que ara ens semblen quotidianes, com anar a la platja, gaudir de la neu o veure els ametlers florir.

AMBIENTAL

CCIÓ

LOS CIMIENTOS DEL FUTURO DEL PLANETA

El pasado mes de mayo, con motivo del Día Internacional del Medio Ambiente, los alumnos de primaria del Colegio Santa Teresa vivieron una jornada muy especial. La actividad, organizada por Marratxí 21, la empresa encargada de la limpieza viaria del municipio, tuvo lugar en el patio del centro y combinó juegos, talleres y acciones de sensibilización ambiental para poner en práctica las tres R: reducir, reutilizar y reciclar.

Los niños y niñas llevaron restos de residuos de su casa y, todos juntos, aprendieron de forma divertida a reciclar los residuos según su material. Alma explica que «es importante reciclar porque, si no, todo estaría sucio». Aun así, Alma reconoce que «lo que más me cuesta es reciclar el plástico». El alumnado tiene claro por qué reciclar es esencial: «ya que, si los plásticos acaban en el mar, dañan el océano y las tortugas que viven en él», dice Miquel. Materiales como las cápsulas de café, el aceite de cocina o las pilas son más complicados de reciclar, y para facilitar su recogida se instaló un punto limpio móvil en el patio.

Los datos son claros: según el Instituto Nacional de Estadística, cada año se generan aproximadamente cien mil toneladas de residuos, de las cuales solo se recicla un 50%. Aunque ese porcentaje es elevado, el impacto sobre el medio ambiente sigue siendo significativo y contribuye al aumento de las temperaturas cada año. Por eso también es importante reutilizar, para evitar generar tantos residuos. Es el caso de Eva, que «con tubos de cartón hace instrumentos musicales y robots».

Estas iniciativas son fundamentales para concienciar a las nuevas generaciones sobre la importancia de cuidar el medio ambiente, para poder seguir disfrutando de actividades que hoy nos parecen cotidianas, como ir a la playa, disfrutar de la nieve o ver florecer los almendros.

ASSOCIACIÓ GASTRONÒMICA DE MARRATXÍ

📍 Camí de Son Alegre, 2, Marratxí

☎ 670 63 22 56

✉ asgama.info@gmail.com

📷 @agm.asgama

Quina és la vostra tasca principal?

Fem un esdeveniment mensual, que sol ser el primer diumenge de cada mes a Es Garrovers, que és on tenim la seu. La nostra idea era poder compartir receptes que ja no es comercialitzen tant o que no es cuinen habitualment a les llars, i animar els socis a preparar-les a casa.

Per què és important la vostra tasca?

La nostra motivació és compartir i unir les persones, que és tot el contrari del que està passant actualment a la societat. Es va crear com una manera d'unir gent amb gustos en comú, especialment el plaer per la cuina.

Quan va sorgir la iniciativa?

Abans de la pandèmia érem un grup de cinc companys que ens reuníem un cop al mes i fèiem esdeveniments gastronòmics, a petita escala. Però va arribar la pandèmia i vam haver de fer una aturada. Després ens vam tornar a reunir, i oficialment el 2022 vam fundar l'associació perquè més gent s'hi pogués sumar.

Quants membres sou?

Ara som al voltant de trenta persones. De mica en mica s'hi ha anat unint tothom qui ha volgut: parelles, amics i coneguts. Tot i així, la gent s'hi afegeix quan li ve de gust, als esdeveniments oberts al públic.

Quines iniciatives destacaríeu?

Fem diverses activitats com tallers d'"herbes", excursions, tast de vi i cervesa. Aquestes darreres són les grans desconegudes, però s'omplen. A més, també fem excursions fora de Mallorca. ■

¿Cuál es vuestra tarea principal?

Hacemos un evento mensual, que suele ser el primer domingo de cada mes en Es Garrovers, que es donde tenemos la sede. Nuestra idea era poder compartir recetas que ya nos se comercializan tanto o no se cocinan en los hogares y animar a los socios que las hagan en sus casas.

¿Por qué es importante vuestra labor?

Nuestra motivación es compartir y unir a las personas, que es lo contrario a lo que está pasando actualmente en la sociedad. Se creó siendo una forma de unir gente con gustos en común, especialmente el placer por la comida.

¿Cuándo surgió la iniciativa?

Antes de la pandemia éramos un grupo de cinco compañeros, que nos reuníamos una vez al mes y hacíamos eventos gastronómicos, a menor escala. Sin embargo, llegó la pandemia, y tuvimos que hacer un parón. Pero después volvimos a juntarnos, y oficialmente en 2022 fundamos la asociación, para que más gente pudiese unirse.

¿Cuántos miembros sois?

Ahora somos alrededor de treinta personas. Poco a poco, empezó a juntarse todo el mundo que quiso: parejas, amigos y conocidos. Sin embargo, la gente va uniéndose cuando le apetece en los eventos abiertos al público.

¿Qué iniciativas destacaríais?

Hacemos distintas actividades como talleres de "herbes", excursiones, catas de vino y cerveza. Estas últimas son las grandes desconocidas, pero se llenan. Además, también hacemos excursiones fuera de Mallorca. ■

BICERA

Biennal Internacional de Ceràmica
de Marratxí 2025

Del 29 d'agost a l'11 d'octubre 2025

ceramicademarratxi.com

Ajuntament
de Marratxí

Biennal
de ceràmica